

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет технологій та дизайну

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією Київського
національного університету
технологій та дизайну
« 04 » травня 2026, протокол № 5

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В. о. ректора КНУТД
д.т.н., проф. Наталія ОСТАПЕНКО
« 30 » _____ 2026 року

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ**
зі спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
(за спеціалізаціями)
(денна, вечірня та заочна форми здобуття вищої освіти)

освітньо-наукова програма «Економіка»

на здобуття ступеня доктора філософії
на 2026 р.

РЕКОМЕНДОВАНО

вченою радою факультету економіки та
управління
від 17 березня 2026 р.
Протокол № 7

Тетяна ВЛАСЮК

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри економіки
від 09 березня 2026 р.
Протокол № 20-25/26

Поліна ПУЗИРЬОВА

ВСТУП

Мета вступного іспиту зі спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) – відбір до навчання в аспірантурі здобувачів, які продемонстрували найвищий рівень засвоєння фундаментальних та прикладних знань та вмінь з економіки та міжнародних економічних відносин.

Вимоги до здібностей і підготовленості вступників. Для успішного засвоєння освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії вступники до аспірантури повинні мати рівень вищої освіти «магістр» або «спеціаліст» та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі загальних нормативних та спеціалізованих фахових дисциплін.

Вступ до аспірантури за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) здійснюється на засадах вступних іспитів на загальних підставах, передбачених чинним законодавством на момент проведення вступних випробувань.

Вступний іспит проводиться у комбінованій формі (письмова та усна). Складається з трьох теоретичних питань (письмова) та співбесіди. На надання письмової відповіді вступнику відводиться 2 години.

ОПИС ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ ТА ЇХ КОРОТКИЙ ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА ТА МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Світове господарство та відкритість економіки. Структура сучасної світогосподарської системи. Глобальні проблеми сталого розвитку світової економіки та напрями їх вирішення. Внутрішня та зовнішня рівновага у відкритій економіці. Реформування зовнішньоекономічної політики України згідно з новими конкурентними викликами. Розвиток міжнародної економіки в умовах глобалізації. Транснаціоналізація міжнародної економічної діяльності: рівні та форми, галузеві та регіональні особливості. Глобальні проблеми та виклики сучасного економічного розвитку. Міжнародна торгівля та торговельна політика в умовах глобалізації. Базові теорії міжнародної торгівлі. Нові теорії міжнародної торгівлі. Експортоорієнтована і імпортозаміщуюча моделі розвитку. Світовий ринок товарів та послуг: сучасний стан та тенденції розвитку. Транспортні послуги на світовому ринку. Міжнародне виробництво. Глобальні виробничі мережі. Україна як суб'єкт світового ринку товарів і послуг. Зовнішньоторговельна політика України. Багатостороннє регулювання зовнішньої торгівлі. Роль СОТ в регулюванні міжнародних торгових відносин. Міжнародний рух капіталу. Основні форми міжнародного переміщення капіталу. Фактори міжнародного інвестування. Наслідки вивезення капіталу для країн експортерів і країн-імпортерів. Глобальний інвестиційний ринок.

Прямі та портфельні інвестиції. Реальні та фінансові інвестиції. Масштаби та динаміка міжнародних прямих інвестицій, їх розподіл в сучасному світовому господарстві. Міжнародні корпорації як основний суб'єкт здійснення прямих іноземних інвестицій. Сучасні тенденції на світовому ринку капіталів. Інвестиційний клімат: основні компоненти, проблеми визначення. Міжнародна міграція робочої сили. Види, масштаби та напрями міжнародного руху робочої сили. Регулювання міграційних потоків та соціально-трудова відносин в умовах глобалізації. Світовий ринок технологій: суть і структура. Форми міжнародної торгівлі технологіями. Суб'єкти та лідери міжнародного науково-технічного обміну. Інтернаціоналізація капіталовкладень в НДДКР та пов'язані економічні ефекти. Місце України в процесах міжнародного трансферу технологій. Міжнародні валютні, кредитні та фінансові відносини. Види валютних операцій. Теорії валютних курсів. Режим валютного курсу. Еволюція світової валютної системи. Світові фінансові центри. Причини розвитку та структура світового ринку позичкових капіталів. Світовий фондовий ринок, його вплив на розвиток окремих країн і світової економіки. Сучасний розвиток світового ринку золота і операцій із золотом. Характерні риси світового ринку фінансових деривативів. Сутність та функції міжнародного кредиту. Форми міжнародних кредитних відносин. Стан та динаміка платіжного балансу України. Міжнародна економічна інтеграція та дезінтеграція. Основні світові центри інтеграційних процесів. Світові та регіональні тенденції в розвитку економічної інтеграції. Стан та перспективи економічної інтеграції України з ЄС. Міжнародна конкурентоспроможність національної економіки: сучасні напрямки, досягнення, рівні, умови та чинники, методи оцінки. Сучасні тенденції в міжнародній економічній діяльності України. Напрями реформування системи державного регулювання міжнародної економічної діяльності України. Теоретичні основи міжнародних економічних відносин. Суть та основні форми міжнародних економічних відносин. Теорії розвитку міжнародних економічних відносин. Міжнародний поділ праці як основа розвитку міжнародних економічних відносин. Сутність і механізм регулювання світогосподарських зв'язків на міжнаціональному рівні. Міжнародні економічні організації. Міжнародні фінансові організації. Економічна теорія світогосподарських зв'язків. Традиційні та сучасні теорії міжнародної торгівлі та поділу праці. Міжнародні економічні відносини в умовах регіоналізації та глобалізації світового господарства. Еволюція міжнародних економічних відносин та основні етапи формування світового господарства. Віртуалізація міжнародних економічних відносин. Міжнародна економічна інтеграція. Вільні економічні зони та зони спеціального режиму функціонування. Міжнародні торговельні відносини в системі міжнародних економічних відносин. Міжнародні науково-технічні відносини та міграція робочої сили. Міжнародні валютно-фінансові й кредитні відносини та інституції. Транснаціональні корпоративні відносини. Глобальні стратегії виходу на зовнішні ринки. Глобальна електронна комерція і нові стратегії ведення міжнародного бізнесу. Економічна безпека у сфері міжнародних економічних відносин. Перспективи позиціонування України у світових інтеграційних процесах.

РОЗДІЛ 2. НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Передумови зародження, становлення та розвиток національної економіки. Цілі національної економіки. Економічні теорії національної економіки. Інституціональні теорії та базисні інститути національної економіки. Теорії суспільного добробуту та соціально ринкової економіки. Типи та моделі національних економік. Показники національної економіки в країновому та рейтинговому порівнянні. Ефективність національної економіки. Поняття, склад та класифікація потенціалу національної економіки. Природно-ресурсний, демографічний та трудовий, виробничий, інноваційний та науково-технічний, інвестиційний, агропромисловий, екологічний, зовнішньоекономічний потенціал національної економіки. Структура та складові національної господарської системи. Національний ринок: особливості та проблеми розвитку. Кон'юнктура національного ринку. Виробнича та соціальна інфраструктура національної економіки. Господарські комплекси, секторальна та галузева структури національної економіки. Поняття та типи економічного зростання. Макроекономічна динаміка та макроекономічна стабільність. Основні макроекономічні пропорції. Роль держави та державне управління національною економікою. Економічні функції держави. Механізм перерозподілу доходів і ресурсів та виробництво суспільних благ. Державне управління національною економікою: зміст, функції, цілі та завдання. Система органів державного управління економікою. Механізм ринкового саморегулювання економіки. Механізм державного регулювання економіки. Правові та інституційні засади державного регулювання. Бюджетно-податкове, грошово-кредитне регулювання національної економіки. Державне регулювання малого підприємництва. Детінізація національної економіки. Корпоративне регулювання національної економіки. Державно-приватне партнерство. Прогнозування розвитку національної економіки. Система прогнозування соціально-економічного розвитку. Індикативне планування національної економіки. Програмування розвитку національної економіки. Характеристика державного програмування та види програм. Цільові комплексні програми. Програма соціально-економічного розвитку України. Галузеві програми: призначення та сутнісна характеристика. Економічна безпека національного господарства. Сутність економічної безпеки держави. Чинники, що впливають на рівень економічної безпеки. Індикатори рівня економічної безпеки. Механізм забезпечення економічної безпеки держави. Участь України в міжнародних організаціях та інтеграційних процесах. Міждержавне (багатостороннє) регулювання національних економік.

РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Підприємство як господарююча система та форма організації бізнесу. Цілі і напрями діяльності підприємств. Нормативно-правове регулювання діяльності підприємств. Видова кваліфікація підприємств за окремими ознаками. Господарські товариства: акціонерні, повні, з обмеженою відповідальністю, командитні і акціонерні. Добровільні та статутні об'єднання підприємств і організацій. Сучасні тенденції розвитку підприємств різних форм господарювання. Сучасна система управління підприємством. Функції управління підприємством, їх єдність і взаємодія. Організаційна структура управління підприємством та її основні параметри. Планування як функція управління підприємством. Ринкове середовище функціонування підприємства. Виробничий потенціал підприємства. Поняття і складові компоненти економічного потенціалу підприємства. Оцінка етапу, структури, динаміки та конкурентоспроможності підприємницького потенціалу підприємства: передумови і чинники його розвитку і ефективного використання. Організація і планування відтворення і використання виробничого потенціалу. Основні фактори і методи підвищення ефективності використання інвестиційного потенціалу підприємства. Форми простого (капітальний ремонт, модернізація, заміна машин і устаткування) і розширеного (технічне переозброєння, реконструкція і розширення діючих та спорудження нових підприємств і виробничих об'єктів) відтворення основних засобів, визначення ефективності їх використання. Показники використання основних засобів і виробничої потужності, методи їх обчислення та аналізу. Загальна характеристика оборотних засобів підприємства і їх елементний склад. Кадровий потенціал підприємства. Склад і структура персоналу підприємства. Категорії персоналу. Основні елементи системи управління персоналом підприємств. Мотивація трудової діяльності. Форми й системи оплати праці на підприємстві, умови їх застосування. Формування й ефективне використання людського, соціального і інтелектуального капіталу підприємства. Сутнісна характеристика оборотних коштів. Функціональна та елементна структура оборотних коштів, їх динаміка на підприємствах різних галузей економіки. Джерела формування оборотних коштів. Методи розрахунку нормативів оборотних коштів (аналітичний, коефіцієнтний, прямого рахунку). Обчислення нормативів оборотних коштів в окремих їх елементах (виробничих запасах, незавершеному виробництві, витратах майбутніх періодів, залишках готової продукції). Визначення сукупного нормативу оборотних коштів підприємства. Основні показники рівня ефективності використання оборотних коштів: коефіцієнти оборотності (кількість оборотів) й завантаження, тривалість одного обороту, рентабельність; методика їх розрахунку. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів. Змістовна характеристика інноваційних процесів, їх роль у розвитку та підвищенні ефективності сучасного виробництва. Класифікація інноваційних процесів, новин та нововведень, їх взаємозв'язок і взаємодія. Організаційно-економічне управління технічним розвитком підприємства. Життєвий цикл продукції, процес її створення та освоєння. Виробничий процес,

його складові та принципи раціональної організації. Виробничий цикл. Структура виробничого циклу: основних та допоміжних операцій. Організаційні типи виробництва. Вплив типу виробництва на форму організації виробництва. Економічна характеристика одиничного, серійного та масового типів виробництва. Організація потокового виробництва та його різновиди. Непотокове виробництво. Організація автоматичного виробництва. Автоматизація основних, допоміжних та обслуговуючих операцій. Виробнича програма і забезпечення якості та конкурентоспроможності продукції підприємств. Загальна характеристика продукції (послуг) та її класифікаційні ознаки (призначення, фізичні властивості, складність тощо). Розробка виробничої програми підприємства, її показників у натуральному і грошовому вимірах. Економічна сутність якості продукції, її показники і методика їх обчислення. Загальна характеристика і методичні підходи до визначення конкурентоспроможності продукції (послуг). Система забезпечення якості і конкурентоспроможності продукції (послуг). Поняття та місце виробничої і соціальної інфраструктури. Собівартість продукції як синтетичний показник ефективності виробництва. Характеристика і класифікація витрат на виробництво. Кошторис витрат: складові елементи, обчислення їх величини, загальний порядок складання. Методика обчислення собівартості окремих виробів. Статті калькуляції одиниці продукції (роботи, послуги). Економічна сутність та види цін на продукцію (послуги) підприємства. Цінова політика підприємства за умов ринкових відносин. Методи визначення цін на виготовлену продукцію (надання послуг). Фінансові результати як критерій досягнення мети підприємства. Показники фінансових результатів і фінансово-господарського стану підприємства. Прибуток і доход як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства. Джерела формування прибутку підприємства. Проблеми підвищення прибутковості підприємства. Характеристика елементів механізму стратегічного управління. Формування стратегічних альтернатив розвитку підприємства. Найбільш розповсюджені у світовій практиці типи стратегій (зростання, органічного зростання, згортання діяльності або виходу з бізнесу, комбіновані з вище перерахованих). Вибір і розробка стратегії підприємства. Економічна природа корпоративного управління. Суб'єкти та об'єкти корпоративного управління. Структурні елементи корпоративного управління. Принципи та функції корпоративного управління. Основні організаційні форми фінансового посередництва. Корпоративний контролінг та компаєнс. Суть корпоративної культури. Корпоративна соціальна відповідальність. Професійна та корпоративна етика. Реструктуризація як основна ланка антикризового управління підприємством. Основні форми реорганізації підприємств. Злиття, поглинання, виділення, приєднання, перетворення. Санація підприємства в системі реструктуризації. Банкрутство підприємства. Методи прогнозування банкрутства.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНИЙ ІСПИТ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

РОЗДІЛ 1. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА ТА МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

1. Об'єктивні передумови виникнення світового господарства, його сутність та етапи розвитку.
2. Структура сучасної світогосподарської системи.
3. Сучасні проблеми та тенденції розвитку світового господарства.
4. Трансформаційні процеси у світовій економіці.
5. Україна в системі світогосподарських відносин.
6. Глобальні проблеми сталого розвитку світової економіки та напрями їх вирішення.
7. Роль держави в розвитку зовнішньоекономічних зв'язків країни.
8. Сутність та фактори розвитку відкритості національної економіки. Якісні та кількісні параметри відкритої економіки.
9. Відкритість економіки України та зовнішні виклики.
10. Сутнісні характеристики міжнародної економіки. Методи та інструменти аналізу міжнародної економіки.
11. Поняття та взаємозв'язок інтернаціоналізації та глобалізації економічних відносин.
12. Транснаціоналізація міжнародної економічної діяльності: рівні та форми, галузеві та регіональні особливості.
13. Роль транснаціональних корпорацій в глобальній економіці.
14. Глобальний характер світового виробництва та конкуренції.
15. Глобалізація на світових ринках товарів, послуг, капіталу та робочої сили.
16. Міжнародний поділ факторів виробництва.
17. Міжнародна валютно-фінансова сфера: суть, структура, функції.
18. Особливості сучасних МЕН та фактори, що впливають на них.
19. Напрямки трансформації регулюючих функцій міжнародних економічних організацій.
20. Міжнародні фінансові організації.
21. Сутність та значення міжнародної торгівлі в сучасних умовах.
22. Базові теорії міжнародної торгівлі. Нові теорії міжнародної торгівлі.
23. Економічне зростання і торгівля.
24. Експорто-орієнтована і імпортозаміщуюча моделі розвитку.
25. Сучасна структура та особливості розвитку міжнародної торгівлі.
26. Світовий ринок товарів та послуг: сучасний стан та тенденції розвитку.
27. Конкурентні переваги та зміни в товарній і географічній структурі світової торгівлі.
28. Міжнародні товарні біржі: організаційна структура і функції.
29. Міжнародний поділ праці.
30. Міжнародне виробництво. Глобальні виробничі мережі. Глобальні ланцюги створення доданої вартості.

31. Основні види торговельної політики.
32. Тарифні та нетарифні обмеження зовнішньої торгівлі: види та наслідки застосування.
33. Зовнішньоторговельна політика України.
34. Фактори міжнародного інвестування.
35. Глобальний інвестиційний ринок.
36. Зміст та форми прямих іноземних інвестицій.
37. Міжнародні корпорації як основний суб'єкт здійснення прямих іноземних інвестицій.
38. Міжнародні портфельні інвестиції. Стратегії міжнародного портфельного інвестування.
39. Сучасні тенденції на світовому ринку капіталів.
40. Інвестиційний клімат: основні компоненти, проблеми визначення. Іноземний капітал в економіці України.
41. Міжнародна міграція робочої сили. Види, масштаби та напрями міжнародного руху робочої сили.
42. Наслідки міграції трудових ресурсів для країни-експортера та приймаючої країни.
43. Регулювання міграційних потоків та соціально-трудова відносин в умовах глобалізації.
44. Світовий ринок технологій: суть і структура.
45. Форми міжнародної торгівлі технологіями.
46. Суб'єкти та лідери міжнародного науково-технічного обміну.
47. Інтернаціоналізація капіталовкладень в НДДКР та пов'язані економічні ефекти.
48. Причини розвитку, функції та структура міжнародних валютних ринків.
49. Види валютних операцій.
50. Еволюція світової валютної системи.
51. Сучасні особливості міжнародних валютних, кредитних та фінансових ринків.
52. Світові фінансові центри.
53. Сучасний розвиток світового ринку золота і операцій із золотом.
54. Стан та динаміка платіжного балансу України.
55. Причини виникнення нових фінансових інструментів. Характерні риси світового ринку фінансових деривативів.
56. Сутність та функції міжнародного кредиту. Форми міжнародних кредитних відносин.
57. Міжнародна економічна інтеграція та дезінтеграція.
58. Основні світові центри інтеграційних процесів. Світові та регіональні тенденції в розвитку економічної інтеграції.
59. Взаємодія України з інтеграційними союзами, інтеграційні пріоритети України.
60. Стан та перспективи економічної інтеграції України з ЄС.
61. Міжнародна конкурентоспроможність національної економіки: сучасні напрями, досягнення, рівні, умови та чинники, методи оцінки.

62. Напрями реформування системи державного регулювання міжнародної економічної діяльності України.
63. Сутність поняття «міжнародні економічні відносини» та основний понятійно-категоріальний апарат.
64. Передумови та фактори розвитку міжнародних економічних відносин.
65. Сутність сучасної світової фінансово-інформаційної економіки.
66. Національний добробут у теоріях економічного зростання. Концепції макроекономічної рівноваги.
67. Сучасні моделі зростання відкритої економіки.
68. Концепції «відкритої економіки».
69. Глобальні соціально-екологічні проблеми у моделях економічного зростання.
70. Традиційні теорії міжнародної торгівлі та поділу праці: теорія абсолютних переваг, теорія порівняльних переваг, теорія факторів виробництва, Хекшера – Оліна.
71. Сучасні теорії міжнародної торгівлі та поділу праці.
72. Поняття та загальні риси світової економіки.
73. Світове господарство: суб'єкти і рівні міжнародних економічних відносин між ними.
74. Економіко-географічна структура світового господарства.
75. Міжнародна спеціалізація і галузева структура світового господарства.
76. Чинники і форми зовнішньоекономічних зв'язків між суб'єктами світового господарства.
77. Переваги і загрози глобалізації економіки.
78. Становлення та розвиток міжнародних економічних відносин. Інтернаціоналізація і глобалізація світового господарства.
79. Сутність та специфіка розвитку міжнародних економічних відносин на початку XXI століття.
80. Соціально-економічні та політичні чинники впливу на МЕВ.
81. Науково-технічні та екологічні чинники впливу на МЕВ.
82. Правові та військові чинники впливу на МЕВ.
83. Віртуалізація міжнародної економіки.
84. Ознаки віртуалізації міжнародної економіки та її цивілізаційні наслідки.
85. Роль комунікацій та мас-медіа у віртуалізації соціально-політичних відносин.
86. Стратегії трансформації віртуального простору.
87. Міжнародні інтеграційні та дезінтеграційні процеси.
88. Основні риси міжнародної економічної інтеграції.
89. Форми та етапи міжнародної економічної інтеграції.
90. Особливості розвитку інтеграційних процесів у Європі.
91. Інтеграційні процеси в Америці та Азіатсько-Тихоокеанському регіоні.
92. Інтеграційні процеси в Африці та на Близькому Сході.
93. Вільні економічні зони (ВЕЗ) як чинник залучення іноземного капіталу.
94. Офшорні юрисдикції як зони спеціального фінансового режиму.
95. Офшорні юрисдикції: чинники виникнення та кримінальні схеми.

96. Суб'єкти та засоби здійснення міжнародної торгівлі.
97. Типи державної зовнішньоторговельної політики.
98. Методи регулювання міжнародної торгівлі.
99. Міжнародні організації у сфері торгівлі.
100. Форми науково-технічного співробітництва.
101. Сутність і специфіка міграції робочої сили.
102. Основні етапи розвитку міжнародної міграції.
103. Наслідки міжнародної міграції трудових ресурсів.
104. Державне регулювання та облік міжнародної міграції.
105. Міжнародний рух капіталу як форма міжнародних економічних відносин.
106. Міжнародна валютна система та етапи її розвитку.
107. Міжнародні кредитні відносини та валютно-фінансові організації.
108. Платіжний баланс: структура і методи регулювання.
109. Роль фінансових відносин у забезпеченні гідного місця країни у світовій економіці.
110. Чинники і передумови виникнення міжнародних корпорацій.
111. Зовнішньоекономічна діяльність і конкурентні переваги ТНК.
112. Типи та структура міжнародної корпоративної діяльності.
113. Корпоративні стратегії проникнення на світовий ринок.
114. Міжнародна інформація та дослідження глобальних ринків.
115. Маркетингові стратегії на міжнародних ринках.
116. Економічна роль каналів збуту на міжнародних ринках.
117. Аукціони, торги, міжнародні ярмарки та виставки, біржі в стратегіях збуту товару.
118. Стратегії позиціонування товару в міжнародних каналах збуту.
119. Механізми функціонування глобальної електронної торгівлі. Інфраструктура та менеджмент систем електронного бізнесу.
120. Типи електронної комерції – каркас нових стратегій ведення бізнесу.
121. Сучасні електронні біржові системи.
122. Економічна безпека в контексті лібералізації світового ринку.
123. Актуальність безпекового підходу при дослідженні економічних відносин.
124. Економічні війни як загроза безпеці держави.
125. «Тіньовий» сектор економіки, посилення її криміналізації, нелегальний перетік валютних коштів за кордон.
126. Енергетична безпека держави в умовах глобалізації світового ринку паливно-енергетичних ресурсів.
127. Економічна безпека України в контексті глобальних проблем.
128. Захисні механізми забезпечення сталого розвитку периферійних суб'єктів світового господарства.
129. Міжнародне співробітництво та гео економічні чинники інтеграційних векторів України.
130. Європейські інтеграційні наміри і перспективи України.

РОЗДІЛ 2. НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

1. Передумови зародження, становлення та розвиток національної економіки.
2. Цілі національної економіки.
3. Економічні теорії національної економіки. Інституціональні теорії та базисні інститути національної економіки.
4. Теорії суспільного добробуту та соціально ринкової економіки.
5. Типи та моделі національних економік.
6. Показники національної економіки в країновому та рейтинговому порівнянні.
7. Ефективність національної економіки.
8. Поняття, склад та класифікація потенціалу національної економіки.
9. Природно-ресурсний, демографічний та трудовий, виробничий, інноваційний та науково-технічний, інвестиційний, агропромисловий, екологічний, зовнішньоекономічний потенціал національної економіки.
10. Структура та складові національної господарської системи.
11. Національний ринок: особливості та проблеми розвитку.
12. Кон'юнктура національного ринку.
13. Виробнича та соціальна інфраструктура національної економіки.
14. Господарські комплекси, секторальна та галузева структури національної економіки.
15. Поняття та типи економічного зростання.
16. Макроекономічна динаміка та макроекономічна стабільність.
17. Основні макроекономічні пропорції.
18. Роль держави та державне управління національною економікою. Економічні функції держави.
19. Механізм перерозподілу доходів і ресурсів та виробництво суспільних благ.
20. Державне управління національною економікою: зміст, функції, цілі та завдання.
21. Система органів державного управління економікою.
22. Механізм ринкового саморегулювання економіки.
23. Механізм державного регулювання економіки.
24. Правові та інституційні засади державного регулювання.
25. Бюджетно-податкове, грошово-кредитне регулювання національної економіки.
26. Грошово-кредитне регулювання національної економіки.
27. Державне регулювання малого підприємництва.
28. Детінізація національної економіки.
29. Корпоративне регулювання національної економіки.
30. Державно-приватне партнерство.
31. Прогнозування розвитку національної економіки.
32. Система прогнозування соціально-економічного розвитку.
33. Індикативне планування національної економіки.
34. Програмування розвитку національної економіки.

35. Характеристика державного програмування та види програм.
36. Цільові комплексні програми. Програма соціально-економічного розвитку України.
37. Галузеві програми: призначення та сутнісна характеристика.
38. Економічна безпека національного господарства.
39. Сутність економічної безпеки держави.
40. Чинники, що впливають на рівень економічної безпеки.
41. Індикатори рівня економічної безпеки.
42. Механізм забезпечення економічної безпеки держави.
43. Участь України в міжнародних організаціях та інтеграційних процесах.
44. Міждержавне (багатостороннє) регулювання національних економік.

РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

1. Підприємство як господарююча система та форма організації бізнесу.
2. Цілі і напрями діяльності підприємств. Видова кваліфікація підприємств за окремими ознаками.
3. Господарські товариства. Добровільні та статутні об'єднання підприємств і організацій.
4. Сучасні тенденції розвитку підприємств різних форм господарювання. Сучасна система управління підприємством.
5. Функції управління підприємством, їх єдність і взаємодія.
6. Організаційна структура управління підприємством та її основні параметри.
7. Оцінка етапу, структури, динаміки та конкурентоспроможності підприємницького потенціалу підприємства: передумови і чинники його розвитку і ефективного використання.
8. Організація і планування відтворення і використання виробничого потенціалу.
9. Основні фактори і методи підвищення ефективності використання інвестиційного потенціалу підприємства.
10. Форми простого (капітальний ремонт, модернізація, заміна машин і устаткування) і розширеного (технічне переозброєння, реконструкція і розширення діючих та спорудження нових підприємств і виробничих об'єктів) відтворення основних засобів, визначення ефективності їх використання.
11. Показники використання основних засобів і виробничої потужності, методи їх обчислення та аналізу.
12. Загальна характеристика оборотних засобів підприємства і їх елементний склад.
13. Кадровий потенціал підприємства.
14. Склад і структура персоналу підприємства. Категорії персоналу.
15. Основні елементи системи управління персоналом підприємств. Мотивація трудової діяльності.

16. Форми й системи оплати праці на підприємстві, умови їх застосування.
17. Формування й ефективне використання людського, соціального і інтелектуального капіталу підприємства.
18. Сутнісна характеристика оборотних коштів. Функціональна та елементна структура оборотних коштів, їх динаміка на підприємствах різних галузей економіки.
19. Джерела формування оборотних коштів.
20. Методи розрахунку нормативів оборотних коштів. Обчислення нормативів оборотних коштів в окремих їх елементах (виробничих запасах, незавершеному виробництві, витратах майбутніх періодів, залишках готової продукції).
21. Основні показники рівня ефективності використання оборотних коштів.
22. Змістовна характеристика інноваційних процесів, їх роль у розвитку та підвищенні ефективності сучасного виробництва
23. Класифікація інноваційних процесів, новин та нововведень, їх взаємозв'язок і взаємодія.
24. Організаційно-економічне управління технічним розвитком підприємства.
25. Життєвий цикл продукції, процес її створення та освоєння.
26. Виробничий процес, його складові та принципи раціональної організації.
27. Виробничий цикл. Структура виробничого циклу: основних та допоміжних операцій.
28. Організаційні типи виробництва. Вплив типу виробництва на форму організації виробництва.
29. Загальна характеристика продукції (послуг) та її класифікаційні ознаки (призначення, фізичні властивості, складність тощо).
30. Розробка виробничої програми підприємства, її показників у натуральному і грошовому вимірах.
31. Економічна сутність якості продукції, її показники і методика їх обчислення.
32. Загальна характеристика і методичні підходи до визначення конкурентоспроможності продукції (послуг).
33. Система забезпечення якості і конкурентоспроможності продукції (послуг).
34. Поняття та місце виробничої і соціальної інфраструктури.
35. Собівартість продукції як синтетичний показник ефективності виробництва.
36. Характеристика і класифікація витрат на виробництво.
37. Кошторис витрат: складові елементи, обчислення їх величини, загальний порядок складання.
38. Статті калькуляції одиниці продукції (роботи, послуги).
39. Економічна сутність та види цін на продукцію (послуги) підприємства.
40. Цінова політика підприємства за умов ринкових відносин. Методи визначення цін на виготовлену продукцію (надання послуг).
41. Показники фінансових результатів і фінансово-господарського стану підприємства.

42. Прибуток і доход як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства. Джерела формування прибутку підприємства.
43. Проблеми підвищення прибутковості підприємства.
44. Характеристика елементів механізму стратегічного управління.
45. Вибір і розробка стратегії підприємства.
46. Економічна природа корпоративного управління. Суб'єкти та об'єкти корпоративного управління.
47. Структурні елементи корпоративного управління. Принципи та функції корпоративного управління.
48. Основні організаційні форми фінансового посередництва.
49. Суть корпоративної культури. Професійна та корпоративна етика.
50. Корпоративна соціальна відповідальність.
51. Реструктуризація як основна ланка антикризового управління підприємством.
52. Основні форми реорганізації підприємств. Злиття, поглинання, виділення, приєднання, перетворення.
53. Санація підприємства в системі реструктуризації.
54. Банкрутство підприємства. Методи прогнозування банкрутства.

ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

РОЗДІЛ 1. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА ТА МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

1. Архієреєв С. І. Міжнародна економіка і міжнародні економічні відносини : навч. посібник / С. І. Архієреєв, Н. М. Волоснікова, С. О. Климова ; за ред. проф. Архієреєва С. І. ; Нац. техн. ун-т “Харків. політехн. ін-т”. – Харків : НТУ “ХПІ”, 2019. – 234 с.
2. Інтелектуалізація соціально-економічного розвитку України в перспективі післявоєнного відновлення: монографія. За наук. ред. О. В. Ольшанської, А. А. Олешко, З. Я. Шацької. К.: КНУТД, 2022. 340 с.
3. Міжнародна економіка : навч. посіб. / за ред. В. П. Решетило, О. В. Бервено; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024. – 244 с.
4. Міжнародна економіка [Електронний ресурс] : підручник для здобувачів ступеня бакалавра за спеціальністю «Економіка» / В. Г. Герасимчук, С. В. Войтко, Б. С. Серебренніков, Т. В. Сакалош ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 6,36 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2024. – 533 с.
5. Міжнародна економіка. Практикум: навчальний посібник. [Електронний ресурс] / К.Ю. Величко, Г.А. Баламут. – Електрон. дані. – Х. : ДБТУ, 2023.
6. Міжнародна економіка: підруч. / С.О. Гуткевич, М.Д.Корінько, Ю.М.Сафонов. - 3-е вид., перероблене та доповнене. – Вид-во «Діса Плюс», 2021. – 428 с.
7. Міжнародні економічні відносини [Текст] : навч. посіб. / Н. В. Бахчеванова, С. М. Макуха ; за заг. ред. проф. А. П. Голікова ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. - 403 с.
8. Міжнародні економічні відносини: бакалаврський курс : навч. посібник / За ред. І. М. Посохова, В. Г. Дюжева, В. О. Черепанової та ін. Частина II, Том II / За ред. С. І. Архієреєва, І. М. Посохова, Н. Б. Решетняк. - Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2020. - 702 с.:
9. Міжнародні економічні відносини: магістерський курс: Навчальний посібник / Зелінська О.М., Лютак О.М., Баула О.В., Галазюк Н.М., Корольчук Л.В., Урбан О.А. Луцьк: видавництво «Терен», 2023. 328 с.
10. Міжнародні економічні відносини: Навчальний посібник / А.І. Боярчук, Р.П. Огородник, І.А. Плющик, Н.М. Антофій, Н.Є. Федорова – Херсон, ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», – 2018. – 374 с.
11. Міжнародні економічні відносини: Навчальний посібник / А.І. Боярчук, Р.П. Огородник, І.А. Плющик, Н.М. Антофій, Н.Є. Федорова – Херсон, ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», – 2018. – 374 с.
12. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник. Ужго род: Поліграфцентр «Ліра», 2023. – 360 с.
13. Puzyrova P. V. Basic strategic directions for the entry of the enterprise into foreign markets / P. V. Puzyrova, N. O. Khmelevskiy, M. D. Herasymchuk // Формування ринкових відносин в Україні. – 2022. – № 9 (256). – С. 50-57.

14. Olshanska O. V. Actual aspects of foreign economic activity and foreign economic relations in modern economic conditions / O. V. Olshanska, P. V. Puzyrova, O. V. Parashchak // *Формування ринкових відносин в Україні*. – 2022. – № 9 (256). – С. 21-28.
15. Puzyrova P. V. Fundamentals of management and planning foreign economic activities of export-import enterprises / P. V. Puzyrova, O. V. Khaliliaeva, S. O. Okhrimenko // *Формування ринкових відносин в Україні*. – 2022. – № 10 (257). – С. 94-100.
16. Puzyrova, P., Svyrydov, A., Samoilenko, R., & Balov, H. (2024). Strategic directions for the development and effective operation of integrated international business structures in the post-war period. *Market Relations Development in Ukraine*, 115(9(280)), 70–77/
17. Puzyrova, P., Ananieva, O., Hofmann, M., & Burmetskyi, V. (2024). Architectonics of competitiveness of innovation-oriented enterprises in the context of international globalization. *Market Relations Development in Ukraine*, 123(10(281)), 23–31.
18. Olshanska O.V., Puzyrova P.V., & Konstantynenko Ye.S. (2023). The influence of the activities of transnational corporations on the development of the world economy. *Market Relations Development in Ukraine*, 10(257), 5–11.
19. Puzyrova, P., Pylypenko, O., & Honcharuk, Y. (2024). Methodological approaches to the formation and development of the economic potential of transnational corporations in conditions of turbulence and risk. *Market Relations Development in Ukraine*, 115(9(280)), 10–18.
20. The Global Competitiveness Report. <https://www.weforum.org/reports>
21. World Development Report. <https://www.worldbank.org/>
22. World Trade Report. <https://www.wto.org/>
23. World Investment Report. <https://unctad.org/>

РОЗДІЛ 2. НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

1. Державна політика: підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К.: НАДУ, 2014. – 448 с.
2. Державне управління: підручник: у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К.; Дніпропетровськ: НАДУ, 2012. – Т. 1. – 564 с.
3. Державне управління: підручник: у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К.; Дніпропетровськ: НАДУ, 2013. – Т. 2. – 324 с.
4. Мельникова В. І., Мельникова О. П., Сідлярук Т. В., Тур І. Ю., Шведова Г. М. *Національна економіка. Навч. посіб.* – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 248 с.
5. *Навчальний посібник.* Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2022.

320 с.

6. Національна економіка. Навчально-методичний комплекс з дисципліни [Електронний ресурс] : навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра денної форми навчання за освітньою програмою Міжнародна економіка спеціальності 051 Економіка, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад : О. О. Корогодова. – Електронні текстові дані (1 файл: 937 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 80 с.
7. Національна економіка: навчальний посібник (у рисунках, схемах і таблицях) / О. І. Котикова, О. А. Горобченко, Т. Г. Олійник, І. Г. Крилова, І. О. Мельник, О. А. Купчишина. – Миколаїв : Іліон, 2020. – 196 с.
8. Нова траєкторія розвитку національної економіки: мікро-, макро- та прикладні аспекти : монографія / за ред. О. В. Покатаєвої, М. В. Болдуєва, Г. Ю. Кучерової. Запоріжжя : КПУ, 2017. 452 с.
9. Покальчук О. К. Інноваційний розвиток національного страхового ринку у фокусі стратегічних пріоритетів / О. К. Покальчук, П. В. Пузирьова // Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості : матеріали IV Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, м. Київ, 17 листопада 2023 року. – Т. 2. – Київ : КНУТД, 2023. – С. 208-213.
10. Пузирьова П. В. Механізм інноваційного розвитку фінансового потенціалу агропідприємств в умовах сталого розвитку національної екосистеми / П. В. Пузирьова // Браславські читання. Економіка ХХІ століття: національний та глобальний виміри : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 6 листопада 2024 року. – Одеса : ОДАУ, 2024. – С. 288-291.
11. Пузирьова П. В. Стратегічний розвиток бізнес-процесів ІТ-індустрії у повоєнному відновленні національної економіки / П. В. Пузирьова, С. В. Синиця // Синергія науки і бізнесу у повоєнному відновленні регіонів України = Synergy of science and business in the post-war restoration of Ukrainian regions : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Херсон, 24-26 квітня 2024 року. – У 3-х т. – Т. 2. – Одеса : Олді+, 2024. – С. 97-99.
12. Пузирьова П. В. Трансформація фінансової системи для забезпечення економічної безпеки та національних інтересів в умовах цифровізації / П. В. Пузирьова // Journal of Innovations and Sustainability. – 2024. – Vol. 8, No. 4. <https://doi.org/10.51599/is.2024.08.04.12>
13. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2014. – 512 с.
14. Савченко, В. Ф. Національна економіка: навчальний посібник. / В. Ф. Савченко. - 2-е вид. - Чернігів : ЧДІЕУ, - 2014. - 329 с.
15. Старостенко Г. Г., Онишко С. В., Поснова Т. В. Національна економіка: навч. посібник. – К. : Ліра-К, 2016. – 432 с.

РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

1. Господарський кодекс України. URL: zakon.rada.gov.ua
2. Податковий кодекс України № 2755-VI zakon.rada.gov.ua.
3. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 р., № 514-VI. zakon.rada.gov.ua.
4. Про господарські товариства: Закон України № 1576-XII. zakon.rada.gov.ua.
5. Puzyrova P. The organizational and economic aspects of management, efficiency of use and development of personnel at the enterprise under martial law / P. Puzyrova // Формування ринкових відносин в Україні. – 2022. – № 11 (258). – С. 70-77.
6. Tkachenko V. Actual problems of personnel management in enterprises / V. Tkachenko, P. Puzyrova, A. Klochko // Globalne konteksty poszanowania praw i wolności człowieka. Współczesne problemy i dylematy : monografia nr 858 / red. Aleksandry Kuzior. – Gliwice : Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, 2020. – P. 331-342.
7. Балджи М. Д., Однолько В. О. Економіка та організація торгівлі: навчальний посібник. – К. : ФОП Гуляєва В.М., 2021. 344 с.
8. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор-Видавництво, 2016. – 378 с.
9. Економіка підприємства : навч. посіб. / Л. Л. Лазебник, В. Д. Залізко, Л. М Гаєвська [та ін.] ; Державна фіскальна служба України, Університет ДФС України. Ірпінь, 2018. 500 с.
10. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
11. Економіка підприємства : підручник : у 3 т. / Харків. нац. автомоб.-дор. ун-т ; за ред. А. В. Непрана, І. Ю. Шевченко. – Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024. – Т. 1. – 537 с.
12. Економіка підприємства: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х.: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2011. – 208 с.
13. Економіка підприємства: підручник / за заг. та наук. ред. Г. О. Швиданенко. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: КНЕУ, 2019. 551 с.
14. Економіка підприємства: Підручник: у 3 т./ за ред. А. В. Непрана, І. Ю. Шевченко. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2024, Т. 1, 537 с.
15. Крахмальова Н. А. Фінансова реструктуризація підприємств як фактор зміцнення їх фінансового потенціалу / Н. А. Крахмальова, П. В. Пузирьова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2020. – № 2 (225). – С. 51-58.
16. Рогач С.М., Суліма Н.М., Гуцул Т.А. Економіка підприємства (в схемах і таблицях): Навч. посібник. – К.: «ЦП «КОМПРИНТ», 2017. – 508 с.
17. Садовський Є. П. Роль персоналу в управлінні інноваційними кластерами ІТ-сфери в умовах турбулентності / Є. П. Садовський, В. С. Тютюнник, П. В. Пузирьова // Сучасні проблеми менеджменту : матеріали ХХ Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 25 жовтня 2024 року. – Київ : НАУ, 2024. – С. 335-337.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

Оцінювання відповіді на письмові питання та усну співбесіду здійснюється за шкалою. Максимальна кількість балів за вичерпні відповіді на три письмові питання та усну співбесіду складає 200 балів.

Шкала оцінювання відповідей на питання

Шкала оцінювання відповідей на питання				Критерії оцінювання
перше питання (письмове)	друге питання (письмове)	третє питання (письмове)	співбесіда (усне)	
60	60	60	20	Правильна вичерпна відповідь на поставлене запитання, продемонстровано глибокі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати свою відповідь, наведено приклади.
48	48	48	16	В основному відповідь на поставлене питання правильна, але є несуттєві неточності.
36	36	36	12	Відповідь на поставлене питання загалом наведено, але не має переконливої аргументації відповіді, характеристики певних об'єктів.
24	24	24	8	Відповідь показує посереднє знання основного програмного матеріалу, містить суттєві помилки при трактуванні понятійного апарату.
12	12	12	4	Відповідь на запитання неповна та містить суттєві помилки.
0	0	0	0	Відповідь неправильна або відсутня.

Підсумкова шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
180-200	відмінно
160-179	добре
150-159	
120-149	задовільно
100-119	
0-99	не склав